

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Minerva, sive de causis latinae linguae commentarius

Sánchez, Francisco

Schoppe, Caspar

Perizonius, Jacobus

Franequera, 1687

Doctrinam supplendi esse valde necessariam

[urn:nbn:de:bsz:31-109138](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109138)

Doctrinam supplendi esse valde necessariam.

SEd antequam ad hoc præclarum munus accedo, illud videtur refutandum, quod ab istis Latini sermonis imperitis jactari consuevit, nihil esse supplendum: nam si supplendum est; *Ego amo Dei; & ego amo Deum*, erunt Latinæ phrasæ; quia illic deest, *præceptum*; hic autem, *quæ præcepit*. Quibus aptè poterit responderi, illos communi sensu carere. Ego illa tantum supplenda præcipio, quæ veneranda illa supplevit antiquitas; aut ea, sine quibus Grammaticæ ratio constare non potest. Nulla linguarum est, quæ in loquendo non amet brevitatem; atque eo festivius quidque dicitur, quo plura relinquuntur intelligenda. *Aliud est*, inquit Fabius, *Latini, aliud Grammaticè loqui*. Excutiamus unum aut alterum poëtarum versiculum. Virgil. 4. *Æneid. Nec venit in mentem, quorum confederis arvis?* Grammaticus diceret; nec venit tibi, ô Dido, in mentem recordatio illorum hominum, in quorum hominum arvis tu confederis? Terentius Heaut. *Vel me monere hoc, vel percontari puta: Rectum est? ego ut faciam, non? ut deterream.* Grammaticè diceret; O Menedeme, vel tu puta me monere tibi hoc negotium, vel tu puta me à te hoc negotium percontari: quia si hoc negotium, quod negotium ego abs te rogo, rectum negotium est, ideo te illud ego negotium rogo, ut ego idem negotium faciam; at vero si hoc negotium, quod negotium tu facis, rectum negotium non est, hac quoque de causa illud negotium ego à te rogo, ut ego te ab illo negotio de-

ter-

terream. Quid infulsius, & alsius? Horatius quasi nostras partes agens, & Ellipsin amplectens, dixit lib. I. Satyr. 10. *Est brevitatis opus, ut currat sententia, neu se Impediat verbis lassas onerantibus aures.* In comparativis sæpè multa desiderantur; ut, *Digitorum, medius est longior.* Syntaxis est; Ex numero digitorum medius digitus est longior, * quam cæteri digiti sint longi. Horatius; *Si meliora dses, ut vina, poemata reddit.* Syntaxis; si dies reddit poemata meliora, quam antea erant bona, ut dies reddit vina meliora, quam antea, &c. Contra nostros Grammaticitas sentit Quintilianus lib. 9. cap. 3. quum inquit; *Quæ per detractionem sunt figura, brevitatis, novitatisque maxime gratia petuntur, &c.* Jam verò quid leporis habebunt tot proverbialia, si integra referantur? *Lupus in fabula. Ad fractam canis. Ne sutor ultra crepidam. Posterioribus melioribus, inter cæsa, & porrecta. Manum de tabula;* & mille hujusmodi. Multa etiam Grammaticæ ratio nos cogit intelligere, quæ si apponerentur, latinitatis elegantiam disturbarent, aut sensum dubium facerent; hinc fit, ut præpositiones sæpè supprimantur, & sæpius participium ENS; ut, *Nate, meæ vires, mea magna potentia solus, supple ens; Annibal peto pacem, subaudi ens:* quæ omnia imperiti ad appositionem, aut evocationem referunt. Alia rursus videmus desiderari, quæ sine vitio suppleri nequeunt, & tamen Grammatica necessitas supplebit; qualia sunt, *tuas spes non curo; quibus me allicis: tua consemplor ora, quorum aspectu deleor: vim mihi intra-*

B b 2

li-

* *Quam cæteri digiti &c.* Immo adhuc amplius requiritur supplementi, ut plena sit constructio, Nempe *præ ea re, vel mensura, ad quam rem cæteri &c.*

listi, cui resistere nequeo: tuam vicem doleo, quæ me excruciat: sustuli duos liberos, unum hic, alterum Salmantica. Cic. Præstantissimum jus est augurium, eorum quæ sunt in rep. idem; Unum cælum esset, an innumerabilia. Curtius; Mare Ponticum dulcius cæteris. Pleraque autem subaudiri, quæ apertè dicere non possumus, docet Serv. 2. Georg. in illo; *Tmolus & assurgit quibus, & rex ipse Plianeus*: adducitque ex Sallust. Sertorio triplices insidie posite erant, prima, cæt. Vide eundem Servium in illo Virgillii; *Bisque die numerant ambo pecus, alter & hædos*. Liceat jam nobis per Grammaticos, thesauros Ellipseos aperire, sine quibus injuriam facit Latino sermoni, qui se Latinum audeat nominare. [Asconius, Pedianus, non Grammaticus solum insignis, sed etiam in primis locuples Latini sermonis auctor, passim in Cicerone Ellipses notat, quidque subaudiendum sit admonet; velut in Divin. *Quam illa primarum, subaudi partium: multum submittere, subaudi vocem, vel gestum*: sic in 2. Verrina; *Qui se omnia mea causa debere arbitrabantur*: Locutio pro plena habetur; sed si quæras, quod integrum est, deest facere, ut sit; *Omnia facere. C. Verrem Romilia*. Romilia est nomen tribus, ablativi casus, ut sit; *ex Romilia*. Sic alibi ait; *L. Claudium Palatina*; & 3. Verrina; *Poscunt majoribus poculis, poscunt à pincerna, id est, petunt, ut subaudiatur bibere*: ibidem; *Sartis testisque dominata est* Addidit, quæ, ut esset plenum dictum: nam *Sarta testis* dicuntur: & 4. Verr. *A quo mea longissime ratio. A quo, à qua re, à quo negotio, accusationis scilicet*: rursus 3. Verr. *Obligat tibi consularis, subauditur Provincia*: & 4. Vetr. *Duci jussit*, in

„ in vineula, vel in carcerem, intelligimus:
 „ qui civis Romani erant, subauditur dabantur; si
 „ Siculi essent, subauditur rei; tum si eorum legibus
 „ dari oporteret, subauditur iudicia: qui Siculi,
 „ subauditur, erant iudices; si cives Romani es-
 „ sent, subauditur, rei. Sic Terentius, Hic in no-
 „ xa est: hic ad defendendam causam adest: cum ille
 „ est, hic praesto est: tradunt operas mutuas. Hæc
 „ Ascon, qui in verbis illis Terentii, cum ille
 „ est, supplendum monet, reus. Etiam Dona-
 „ tus in illud Hecyr, act. 2. sc. 2. Ego sum ani-
 „ mo leni natus, sic annotat; hoc non est plenum:
 „ nam cum dicimus, sum animo leni, ellipticè pro-
 „ fertur: & mox scena proxima; Quod me accu-
 „ sat nunc vir, sum extra noxiam. ibid. Donatus;
 „ Deest. In eo, ut sit, in eo quod me accusat:
 „ & Eunuch. act. 5. sc. 2. Desinas: Ibi Dona-
 „ tus: Deest. Fac, ut sit, Fac desinas: & A-
 „ delph. act. 3. sc. 2. Nunc illud est, quod si omnes
 „ omnia sua consilia conferant, auxilii nihil afferant:
 „ ibid. Donatus; significat, nunc tale nego-
 „ tium est, nunc tale periculum est.]

Regule generales.

PLato in dialogo de Ente asserit, sine no-
 mine & verbo nullam effici posse oratio-
 nem: multa enim nomina, ut, leo, ca-
 nis, capra, nihil indicant; quemadmodum nec
 multa verba; ut, currit, ambulat, movetur.
 Idem docet Arist. 2. Perihier. Quare verbum
 sine supposito nihil significabit.

* Curritur, sedetur, statur, deest, cursus,

B b 3

set

* Curritur, sedetur, statur &c.] Vide quæ notavimus pag.
 205. & 318. 319. Ubi ostendimus, hæc tamen ex abu-
 su

su